

İLKOKULDA KARAR VERME, PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ VE AKADEMİK BAŞARI

Dr. Serap ÇİMŞİR

© Copyright 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Bu kitapta yer alan fikirler ve düşünceler yazara ait olup, hiçbir kurum veya kuruluşun görüşünü yansıtmamaktadır. Bu kitap "Marmara Üç Aşamalı Bilişsel Karar Verme Becerilerini Geliştirme Modeli'nin Akademik Başarısı Düşük Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Karar Verme, Problem Çözme Becerisi ve Akademik Başarısına Etkisi" adlı doktora tezinden üretilmiştir.

ISBN

978-625-6965-09-6

Kitap Adı

İlkokulda Karar Verme, Problem Çözme Becerisi ve Akademik Başarı

Editör

Prof. Dr. Zeliha Nurdan BAYSAL
ORCID iD: 0000-0002-3548-1217

Yazar

Serap ÇİMŞİR
ORCID iD: 0000-0002-6876-0087

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

EDU008000

DOI

10.37609/akya.2378

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖN SÖZ

Birey, gelişmekte olan dünyada başarması gereken akademik ve sosyal sorumlulukların yanı sıra çeşitli problem çözme ve karar verme durumlarıyla da karşı karşıya kalmaktadır. Bu durumlar ve sorumluluklar, aşılması gereken güçlükler açısından değerlendirildiğinde, çocuklar ve yetişkinler için nitelik olarak benzerdir. Üstelik küçük yaşlarda edinilen alışkanlıkların kişilik gelişimindeki önemi dikkate alındığında, çocuklarda karar verme ve problem çözme gibi önemli düşünme becerilerinin geliştirilmesinin önemi daha iyi anlaşılmaktadır.

Bu eser bireyin günlük yaşamında karşılaşılabileceği problemlerine sağlıklı ve etkili çözümler bulması ve karar verme sürecinde en etkili ve doğru kararı nasıl verebileceği konusunda yararlı olacağı düşünülerek hazırlanmıştır. Öte yandan bu eser karar verme süreci uygulamasının, öğrencilerin karar verme, problem çözme becerisine ve akademik başarısına etkisinin ne düzeyde olabileceğine de bir bakış açısı getirmektedir.

Bu eser, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Doktora Programında Prof. Dr. Zeliha Nurdan BAYSAL danışmanlığında hazırladığım “Marmara Üç Aşamalı Bilişsel Karar Verme Becerilerini Geliştirme Modeli”nin Akademik Başarısı Düşük Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Karar Verme, Problem Çözme Becerisi ve Akademik Başarısına Etkisi” adlı doktora tezinden üretilmiştir. Bu eserin kitap olarak basılmasındaki amaç, içerikten daha fazla eğitim paydaşının faydalanmasını sağlamaktır.

Uzun emekler sonucunda hazırlanmış olan bu eserin, tüm aşamalarında desteklerini esirgemeyen, beni motive eden, engin tecrübelerinden faydalandığım kıymetli hocamlarım Prof. Dr. Sefer ADA’ya, doktora tez danışmanım Prof. Dr. Zeliha Nurdan BAYSAL’a ve Dr. Öğretim Üyesi Oktay AYDIN’a teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmalarına fikirleriyle katkı sağlayan Uludağ Üniversitesinden Prof. Dr. Hülya KARTAL'a, Marmara Üniversitesinden Doç. Dr. Durmuş ÜMMET ile Doç Dr. Özgül POLAT'a ve İnönü Üniversitesinden Doç. Dr. Oğuz GÜRBÜZTÜRK'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Çalışmamda modelinden yararlandığım sevgili arkadaşım Dr. Burcu DEMİR-BAŞ-NEMLİ'ye çok teşekkür ediyorum. Ayrıca uzman görüşlerine başvurduğum Marmara Üniversitesinden kıymetli hocalarım Prof. Dr. Yücel KABAPINAR'a, Doç Dr. Levent DENİZ'e, Öğretim Görevlisi Dr. Bülent ÖZDEN'e, Öğretim Görevlisi Dr. Elif SARICAN-ESMER'e; sevgili arkadaşlarım Dr. Seda ÇARIKÇI'ya, Dr. Halime CİHAN'a, Dr. Derya Duygu TANRIKULU'na, Nimet Reyhan AKYILDIZ'a ve Rohat DÜNYA POLAT'a teşekkür ediyorum.

Ayrıca emekleriyle benim bu günlere gelmemi sağlayan sevgili aileme, en büyük destekçim sevgili eşim Selim'e ve hayatımızın neşesi olan sevgili çocuklarım Ahmet ve Suat'a sonsuz teşekkür ediyorum.

Bu çalışmada emeği geçen ismini sayamadığım herkese teşekkür ederim.

Bu eserin eğitim bilimleri alanına katkı sağlaması ümidiyle...

Dr. Serap ÇİMŞİR
İstanbul, 2022

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1

Giriş	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç	5
1.3. Önem.....	6
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Sayıtlar	7
1.6. Tanımlar.....	7

Bölüm 2

İlgili Literatür	9
2.1. Temel Eğitim	9
2.1.1. Temel Eğitim ile İlgili Genel Açıklamalar	9
2.1.2. Temel Eğitim Öğrencilerinin Gelişim Özellikleri	12
2.1.2.1. Fiziksel Gelişim Özellikleri.....	14
2.1.2.2. Bilişsel Gelişim Özellikleri	14
2.1.2.3. Duygusal ve Sosyal Gelişim Özellikleri.....	15
2.1.3. Temel Eğitim Döneminde Kritik Yaş: On Yaş	18
2.1.4. Temel Eğitimde Sosyal Bilgiler Dersi.....	19
2.2. Temel Eğitimde Beceriler.....	22
2.2.1. Beceriler ile İlgili Genel Açıklamalar	22
2.2.2. Düşünme Becerileri	24
2.2.3. Karar Verme Becerisi	26
2.2.3.1. Karar Verme ile İlgili Genel Açıklamalar.....	26
2.2.3.2. Karar Verme Sürecinin Aşamaları	28
2.2.3.3. Karar Verirken Uyulması Gereken İlkeler	32

2.2.3.4. Karar Verme Yaklaşımları	33
2.2.3.4.1. Geleneksel Yaklaşım	34
2.2.3.4.2. Rasyonel Karar Verme	34
2.2.3.4.3. Beyin Fırtınası (Brain Storming)	34
2.2.3.4.4. Karar Ağacı	35
2.2.3.5. Karar Verme Modelleri	35
2.2.3.5.1. Gelatt'ın Karar Verme Modeli	35
2.2.3.5.2. Hilton'un Karar Modeli	36
2.2.3.5.3. Klasik Model	36
2.2.3.5.4. Yönelisel Model	36
2.2.3.5.5. Politik Model	37
2.2.3.6. Karar Stil ve Stratejileri	37
2.2.3.6.1. Karar Stilleri	38
2.2.3.6.2. Karar Stratejileri	38
2.2.4. Problem Çözme Becerisi	39
2.2.4.1. Problem Çözme ile İlgili Genel Açıklamalar	39
2.2.4.2. Problem Çözme Sürecinin Aşamaları	42
2.2.4.3. Problem Çözme Yaklaşımları	45
2.2.5. Problem Çözme ve Karar Verme Süreçlerinde Öğretmenin Rolü	46
2.2.6. Karar Verme ve Problem Çözme Süreçlerinin Benzerlik ve Farklılıkları	49
2.3. Akademik Başarı	52
2.3.1. Akademik Başarı ile İlgili Genel Açıklamalar	52
2.3.2. Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler	53
2.3.2.1. Bireysel Faktörler	53
2.3.2.2. Eğitim Sistemi Faktörü	55
2.3.2.3. Yakın Çevre Faktörü	57
2.3.2.3.1. Aile Faktörü	57
2.3.2.3.2. Okul Faktörü	60
2.3.2.3.3. Öğretmen Faktörü	62
2.3.2.3.4. Akran Faktörü	65
2.4. Marmara Üç Aşamalı Bilişsel Karar Verme Becerilerini Geliştirme Modeli	66

2.5. İlgili Araştırmalar	67
2.5.1. Yurt İçi Araştırmalar	67
2.5.2. Yurt Dışı Araştırmalar	75

Bölüm 3

Yöntem	81
3.1. Araştırma Modeli	81
3.2. Çalışma Grubu	82
3.3. Veri Toplama Araçları	85
3.3.1. Kişisel Bilgiler Formu.....	85
3.3.2. İlkokul Öğrencileri için Marmara Karar Verme Beceri Algısı Ölçeği	85
3.3.3. İlköğretim Düzeyindeki Çocuklar için Problem Çözme Envanteri.....	86
3.3.4. Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi	87
3.3.4.1. “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”nin Kapsam Geçerliği	87
3.3.4.2. “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”nin Güvenilirlik Analizi	88
3.3.4.3. “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”nin Geçerlik Analizi	89
3.4. Verilerin Toplanması.....	92
3.4.1. “Marmara Üç Aşamalı Bilişsel Karar Verme Becerilerini Geliştirme Modeli” için Temaların ve Problem Konularının Belirlenmesi.....	92
3.4.2. Modelin İşleyişi.....	94
3.4.2.1. Uygulama Öncesi	94
3.4.2.2. Uygulama Sırası.....	95
3.4.2.3. Uygulama Sonrası	98
3.5. Verilerin Analizi.....	99

Bölüm 4

Bulgular	101
4.1. Karar Verme Becerisi ile İlgili Bulgular	101

4.2. Problem Çözme Becerisi ile İlgili Bulgular	106
4.3. Akademik Başarı ile İlgili Bulgular	111

Bölüm 5

Sonuç, Tartışma ve Öneriler	113
5.1. Sonuç	113
5.1.1. Karar Verme Beceri Algısı ile İlgili Sonuçlar	113
5.1.2. Problem Çözme Becerisi ile İlgili Sonuçlar	115
5.1.3. Akademik Başarı ile İlgili Sonuçlar	116
5.2. Tartışma	116
5.3. Öneriler	125
5.3.1. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	125
5.3.2. MEB'e Yönelik Öneriler	126
5.3.3. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	126
Kaynaklar	127

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ASCD	: ABD Program Geliştirme ve Denetleme Kurumu
CREDE	: Eğitim, Çeşitlilik ve Mükemmellik Araştırma Merkezi
Çev	: Çeviren
ÇPÇE	: İlköğretim Düzeyindeki Çocuklar için Problem Çözme Envanteri
Da	: Alt grupta soruyu doğru cevaplayanların sayısı
Dü	: Üst grupta soruyu doğru cevaplayanların sayısı
Ed	: Editör
KGİ	: Kapsam Geçerlilik İndeksi
KGO	: Kapsam Geçerlik Oranı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
N	: Toplam
PDÖ	: Probleme Dayalı Öğrenme

Kaynaklar

- Ada, S. ve Baysal, Z. N. (2015). *Türk eğitim sistemi ve etkili okul yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Ada, S. ve Ünal, S. (1997). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.
- Ada, S. ve Ünal, S. (2000). *Sınıf yönetimi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaa Birimi.
- Ada, S., Baysal, Z. N. ve Demişbaş Nemli, B. (2017). İlkokul öğrencileri için marmara karar verme beceri algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *International journal of new trends in arts, Sports & Science education*, 6 (4),1-9.
- Adair (2017). *Karar verme ve problem çözme* (3. baskıdan çeviri editörü: Nurdan Kalaycı). Ankara: Pegem Akademi.
- Adler, A. (2000). *Sorunlu okul çocuğu*. (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Adler, A. (2014). *Okulda güç eğitilebilir çocuklar*. (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Cem Yayınevi.
- Akbıyık, C. ve Seferoğlu, S. S. (2006). Eleştirel düşünme eğilimleri ve akademik başarı. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(32), 90-99.
- Akdemir, H. ve Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Active Learning (IJAL)*, 1(2), 55-67.
- Akkuş-Çakır, N. ve Senemoğlu, N. (2016). Yükseköğretimde analitik düşünme becerileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 24 (3),1487-1502.
- Akpınar, E. ve Ergin, Ö. (2005). Probleme dayalı öğrenme yaklaşımına yönelik öğrenci görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 3-14.
- Aktın, K., Dilek, D. ve Dilek, G. (2013). Etkili öğretim için yöntem ve teknikler. Savaş Baştürk (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (209-276). Ankara: Vize Yayıncılık.
- Alendy, R. (1974). *Problem çocuklar* (2. Baskı). (Çev. Adnan Cemgil), İstanbul: A Yayıncılık.
- Altıparmak, A. (2016). *Türkçe öğreten sözlük* (4. Baskı, 1. Cilt). İstanbul: Erdem Çocuk.
- Altıparmak, A. (2016). *Türkçe öğreten sözlük* (4. Baskı, 2. Cilt). İstanbul: Erdem Çocuk.
- Bağırkan, Ş. (1983). *Karar verme*. İstanbul: Der Yayınları.
- Başar, H. (1998). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Baysal, Z. N. (2003). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde öğretmen tutumlarının problem çözmeye dayalı öğrenmeye etkisi*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği.
- Baysal, Z. N. (2009). Demokrasi eğitimi için karar verme modelinin kullanılması: ilköğretim üçüncü sınıf hayat bilgisi dersi örnekleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(1), 53-84.
- Baysal, Z. N. (2015). Hayat bilgisi dersinde beceri öğretimi (Ed. Mehmet Gültekin) *Hayat bilgisi öğretimi* içinde (ss. 213- 248), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. LTD. Şti.
- Baysal, Z. N., Öztürk, C. (2007). Sosyal bilgiler öğretiminde süreç odaklı öğretim yaklaşımı: probleme dayalı öğrenme. (Ed. Ayla Oktay ve Özgül Polat Unutkan) *İlköğretim çağına genel bakış içinde* (ss.265-278). İstanbul: Morpa Yayınları.
- Baysal, Z. N.; Göksel, N. (2014). Hayat bilgisi dersi için yapılandırmacı yaklaşıma uygun örnek etkinlikler, (Ed. Nurdan Baysal) *Hayat bilgisi öğretimi* içinde (ss. 233- 248), 2. Baskı, İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Baysal, Z.N., Duman, M., Arkan, K. ve Hastürk, E. (2014). Probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin görsel sunu ve yazma eğilimlerine etkisi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 2(4), 78-90
- Belova1, N. ve Eilks, I. (2014). Promoting societal-oriented communication and decision making skills by learning about advertising in science education. *c e p s Journal*, 4(1), 31-50.

- Birol, S. S. (2015). Problem solving skills of people doing sporty recreation activities in Karaman Province. *Educational Research and Reviews*, 10(12), 1713-1721. DOI: 10.5897/ERR2015.2335.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı* (23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Byrd, J.J., Moore, L.T. (1982). *Decision models for management*. New York, USA: McGraw-Hill Book Company.
- Chaudhry, N. G. ve Rasool, G. (2012). A case study on improving problem solving skills of undergraduate computer science students. *World Applied Sciences Journal*, 20(1): 34-39, DOI: 10.5829/idosi.wasj.2012.20.01.1778.
- Chen, L. C., Chen, Y. H., ve Ma, W. I. (2017). Effects of integrated information literacy on science learning and problem-solving among seventh-grade students. *Malaysian Journal of Library & Information Science*, 19(2).
- Çakmakçı, E. ve Özabacı N. (2013). Drama yolu ile karar verme becerisinin kazandırılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(44), 18-30.
- Çelikkaya H. (1999). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Çilenti, K. (1988). *Eğitim teknolojileri ve öğretim*. Ankara: Kadioğlu Matbaa.
- Çolaklıoğlu, O., ve Çelik, B.D. (2016). The effect of decision-making skill training programs on self-esteem and decision-making styles. *Eurasian Journal of Educational Research*, 65, 259-276.
- Çolaklıoğlu, O. ve Gürçay, S.S. (2012). Çatışma kuramına dayalı olarak geliştirilen karar verme beceri eğitimi psiko-eğitim grup yaşantısının ergenlerin karar verme stillerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(2), 655-676.
- Çubukçu, Z. (2011). Düşünme becerileri (Ed. Sevil Büyükalın Filiz). *Öğrenme öğretmen kuram ve yaklaşımları* içinde (ss.279-334). Ankara: Pegem Akademi.
- Daft, R.L ve Marcic, D. (2009). *Understanding management* (Sixth Edition). Ohio-USA: South Western Cengage Learning.
- Daft, R.L. (2003). *Management* (Sixth Edition). Ohio-USA: South-Western.
- David, T. (1999). *Young children learning*. London: Paul Chapman Publishing Ltd.
- Demirbaş Nemli, B. (2018). *İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin bilişsel karar verme becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir model uygulaması*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği.
- Demirel, Ö. ve Kaya, Z.(2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. (2.baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Deniz, M. E. (2004) "Üniversite öğrencilerinin karar vermede öz saygı karar verme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research*, 15 pp. Anı yayıncılık.
- DiGangi, S. A., Maag, J. W., ve Rutherford Jr, R. B. (1991). Self-graphing of on-task behavior: Enhancing the reactive effects of self-monitoring on on-task behavior and academic performance. *Learning Disability Quarterly*, 14(3), 221-230.
- Doğan, M. C. (Tarihsiz). *Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin sorunları*. İstanbul: Burak Yayınları.
- Drake, K. N. ve Long, D. (2009). Rebecca's in the dark: A comparative study of problem-based learning and direct instruction/experiential learning in two 4th-grade classrooms. *Journal of Elementary Science Education*, 21(1), 1-16.
- Durmaz, B (2014). *Üstün yetenekli ilköğretim öğrencilerinin problem çözme stratejilerini öğrenme düzeyleri*. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Ekmekçi, F. Ö. (2005). *Bilinçli anne baba ve başarılı çocuk*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd. Ş.
- Eldeleklioğlu, J. (1999). Karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 2(11), 7-11.
- Emiroğlu, G. (2014), 2005 hayat bilgisi öğretim programı'nda ön plana çıkan düşünme becerilerinin öğretimi. (Ed. Nurdan Baysal) *Hayat bilgisi öğretimi* içinde (ss. 119-163), 2.Baskı, İstanbul: Lisans Yayıncılık.

- Entwisle, D.R., Hayduk, L.A. (1982). *Early schooling cognitive and affective outcomes*. Maryland, USA: The Johns Hopkins University Press.
- Erdem, M. ve Fidan, N. (1999). *Eğitime giriş*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Erdoğan, İ. (2016). *Sınıf yönetimi* (19. Baskı). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım San. Tic. Etd. Şti.
- Ersozlu, Z. N. ve Kazu, H. (2011). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde uygulanan yansıtıcı düşünmeyi geliştirme etkinliklerinin akademik başarıya etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(1), 141-159. <http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>.
- Evans, J.M. ve Brueckner, M.M. (1990). *Elementary Social Studies (Teaching for today and tomorrow)*. Massachusetts, USA: Allyn and Bacon.
- Fidan, N. (1985). *Okulda öğrenme ve öğretim*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Fromm, E. (1995). *Sevme sanatı*, (10.basım) (Çev. Yurdanur Salman). İstanbul: Payel Yayınevi.
- Gander M. J. ve Gardiner H. W. (1995). *Çocuk ve ergen gelişimi* (2. Baskı- Ed. Bekir Onur). Ankara: İmge Kitabevi.
- Ge, X. (2001). *Scaffolding students' problem-solving processes on an III structured task using question prompts and peer interactions*. Ph.D. thesis. Pennsylvania State University. <https://etda.libraries.psu.edu/catalog/5867> adresinden erişilmiştir.
- Gelen, D. (2013). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde düşünme becerilerini kazandırma yeterliklerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(10), 100-119. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/cusosbil/issue/4365/59709>
- Ginott, H. G. (2011). *Anne baba ve çocuk arasında* (2. Baskı). (Çev. Arzu Tüfekçi). İstanbul: Okuyan Us Yayın Eğitim Danışmanlık Tıbbi Malzeme ve Reklam Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
- Glasser, W. (1999). *Başarısızlığın olmadığı okul*. (Çev. Kıvılcım Teksöz). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Goloğlu, S. (2009). *Fen eğitiminde sosyo-bilimsel aktivitelerle karar verme becerilerinin geliştirilmesi: Dengeli beslenme*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Fen Bilgisi Öğretmenliği Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Gordon, T. (1999). *Çocukta iç disiplin mi dış disiplin mi?* (Çev. Emel Aksoy). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gömlüksiz, M. (1997). *Kubaşık öğrenme*. Ankara: Baki Kitabevi ve Yayın Dağıtım.
- Gömlüksiz, M. N. ve Kan, A. Ü. (2007). İlköğretim 5.sınıf türkçe dersi öğretim programının problem çözme ve karar verme becerilerini kazandırmadaki etkililik düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 51-63.
- Görücü, A. (2016). The investigation of the effects of physical education lessons planned in accordance with cooperative learning approach on secondary school students' problem solving skills. *Educational Research and Reviews*, Vol. 11(10), 998-1007, DOI: 10.5897/ERR2016.2756.
- Gu, X., Chen, S., Zhu, W., & Lin, L. (2015). An intervention framework designed to develop the collaborative problem-solving skills of primary school students. *Educational Technology Research and Development*, 63(1), 143-159.
- Gümüş, O. ve Buluç, B. (2007). İşbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının türkçe dersinde akademik başarıya etkisi ve öğrencilerin derse ilgisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 49, 7-30.
- Güneş, F. (2012a). Eğitimde zihinsel bağımsızlık. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 3-21.
- Güneş, F. (2012b). Bologna süreci ile yükseköğretimde öngörülen beceri ve yetkinlikler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 1-9.
- Gürçay, S. S. (2001). Ergenlerde karar verme davranışlarının öz-saygı ve problem çözme becerileri algısı ile ilişkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(8), 106-121. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/50094>.
- Heppner, P.P ve Petersen, C.H. (1982). The Development and implications of a personal problem-solving inventory. *Journal of Counseling Psychology*, 29(1), 66-75. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%20C4%B0LG%20C4%B0LER%20C3%96%20C4%9ERET%20C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf>. Erişim tarihi: 30.05.2019

- <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018122171428547-HAYAT%20B%C4%B0LG%C4%B0S%C4%B0C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI.pdf>. Erişim tarihi: 30.05.2019
- Hu, W., Adey, P., Jia, X., Liu, J., Zhang, L., Li, J., ve Dong, X. (2011). Effects of a 'Learn to Think' intervention programme on primary school students. *British Journal of Educational Psychology*, 81(4), 531-557.
- Jerath, J. M., Hasija, M., ve Malhotra, D. (1993). A study of state anxiety scores in problem solving situation. *Studia Psychologia*, 2(35), 143-150.
- Kalaycı, N. (2001). *Sosyal bilimlerde problem çözme*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kan, Ç. (2003). *Problem çözme yönteminin ilköğretim ikinci kademe sosyal bilgiler dersinde öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Karabağ, G. ve İnal, S. (2009). *Hayat bilgi dersinde beceri öğretimi* (Ed. Selahiddin Öğülmüş). *Hayat bilgisi öğretimi ve öğretmen el kitabı*, 1. Baskı içinde (ss. 267-478). Ankara: Pegem Akademi.
- Karakaş, G. (1999). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin günlük yaşamlarındaki problemlerini çözmeye ilişkin karar verme becerilerinin ölçmeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi* (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karataş, İ. ve Güven, B. (2005). 8. sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerinin belirlenmesi: bir özel durum çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 163. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/163/karatas.htm
- Kardaş, N. (2013). *Fen eğitiminde argümantasyon odaklı öğretimin öğrencilerin karar verme ve problem çözme becerilerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Kaya, B. (2008). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının düşünme becerilerinin öğretimine yönelik öz yeterliliklerinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Kaya, Y. K. (1996). *Eğitim yönetimi - Kuram ve Türkiye'deki yönetimi* (6.baskı). Ankara: Bilim Kitap ve Kirtasiye.
- Kesici, Ş. (2002). *Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejilerinin psikolojik ihtiyaç örüntüleri ve özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- King, J. ve King, R. (1993). A study of the transference of decision-making skills to a computer-simulated environment. *Educational Technology*, 55-62.
- Koçakoğlu, M. (2010). Probleme dayalı öğrenme: yapılandırmacılığın özü, *Milli Eğitim Dergisi*, 188, 68-81.
- Kuzgun (2000). *Meslek danışmanlığı- kuramlar ve uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kuzgun, Y. (1992). Karar stratejileri ölçęęi: geliştirilmesi ve standardizasyonu. *VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları*, Türk Psikologlar Derneęi, Ankara, 161-170.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek danışmanlığı-kuramlar uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (1998). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. (9.baskı). İstanbul: Alkım Yayınları.
- Larson, L.M. ve Heppner, P.P (1985). The relationship of problem-solving appraisal to career decision and indecision. *Journal of Vocational Behavior*, 26(1), 55-65. [https://doi.org/10.1016/0001-8791\(85\)90025-9](https://doi.org/10.1016/0001-8791(85)90025-9).
- Li, B. (2008). The classical model of decision making has been accepted as not providing an accurate account of how people typically make decisions. *International Journal of Business and Management*. 3(6), 151-154. <https://pdfs.semanticscholar.org/b32b/8c3f330479440ae359be5e5fa25092b4fcd.pdf>.

- Mammadov, E., Keser, E. (2016). Duygusal zeka ile akademik başarı ilişkisi: turizm lisans öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi/ Journal of Travel and Hospitality Management* 13(3), 85-101.
- MEB (2009). *İlköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı ve kılavuzu*, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim Ve Terbiye Kurulu Başkanlığı: Ankara <http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/ilkokul/2010-2011/HayatBilgisi-3.S%20C4%B1n%20C4%B1f.pdf>.
- MEB (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. file:///C:/Users/KULLANICI/Desktop/201812103847686-SOSYAL%20B%20C4%B0LG%20C4%B0LER%20C3%96%20C4%9ERET%20C4%B0M%20PROGRAMI%20%20(1).pdf.
- Michaelis, J.U. (1985). *Social studies for children*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs.
- Murray, D.J., Boyle, W.A., Beyatte, M.A., Knittel, J.G., Kerby, Woodhouse, J. ve Boulet, J.R. (2018). Decision-making skills improve with critical care training: Using simulation to measure progress. *Journal of Critical Care*, 47, 133-138. journal homepage: www.journals.elsevier.com/journal-of-critical-care
- Mutlu-Aydın, S. (2013). *Türkiye’de ilkököl dördüncü sınıfta yapılan yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin problem çözme becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Nelsen, J., Lynn, L. ve Stephen, G. (2001). *Sınıfta pozitif disiplin*. (Çev. Miyase Koyuncu). İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Neo, M. (2003). Developing a collaborative learning environment using a web based design. *Journal of Computer Assisted Learning*. 19, 462-473. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1046/j.0266-4909.2003.00050.x#> accessDenialLayout. Erişim tarihi: 12.06.2019.
- Onan, A. (2015). Şirket iflaslarının tahmin edilmesinde karar ağacı algoritmalarının karşılaştırmalı başarımları analizi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 8(1), 9-19.
- Özcan, G. (2007). *Problem çözme yönteminin eleştirel düşünme ve erişime etkisi*. Doktora Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Özen, Y. (2001). *İlköğretimde iletişim (Sınıfta yönetim)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkan, S. ve Gevenç, S. (2017). Sosyal bilgiler dersinde tarih konularının öğretiminde fıkraların kullanımının akademik başarıya etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*. 6(17), 315-334.
- Özsoy, G. (2007). *İlköğretim 5. sınıfta üstbilgi stratejileri öğretiminin problem çözme başarısına etkisi*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Pekdoğan, S. (2015). Karar verme stilleri araştırmaları: 2009-2013 yılları arasındaki yüksek lisans tezlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science*. Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2788> Number: 34, 321-331.
- Pekdoğan, S. (2018). Karar Verme Becerileri Eğitim Programının Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Karar Verme Becerileri Üzerindeki Etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. DOI: 10.17679/inuefd.325966. 19(1), 230-244.
- Perveen, K. (2010). Effect of the problem-solving approach on academic achievement of students in mathematics at the secondary level. *Contemporary Issues in Education Research*, 3(3), 9-14.
- Piaget, J. (2017). *Çocukta karar verme ve akıl yürütme* (Çev.: Sabri Esat Ziyavuşgil). Ankara: Palme Yayıncılık.
- Pratiwi, S., Prahani, B. K., Suryanti, S., ve Jatmiko, B. (2019). The effectiveness of PO2E2W learning model on natural science learning to improve problem solving skills of primary school students. In *Journal of Physics: Conference Series*, 1157(3), 032017. IOP Publishing.
- Preble, B. ve Gordon, R. (2011). *Transforming school climate and learning- Beyond bullying and compliance*. California, USA: Corwin A Sage Company.
- Saban, A. (2002). *Öğrenme ve öğretme süreci*. 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.
- Sarıer, Y. (2016). Türkiye’de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. ISSN:1300-5340 DOI:10.16986/

- HUJE.2016015868.<http://efdergi.hacettepe.edu.tr/upload/files/3080basariietkileienfaktorler-meta-analiz.pdf>.
- Schug, M. C. ve Beery, R. (1987). *Teaching social studies in the slementary school- İssue and practies*. London: Scott, Foresman and Company.
- Selçuk, Z. (2008). *Gelişim psikolojisi* (15.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Serin, O., Bulut-Serin, N. ve Saygılı, G. (2010). İlköğretim düzeyindeki çocuklar için problem çözme envanterinin (ÇPÇE) geliştirilmesi. *İlköğretim Online*, 9(2), 446-458.
- Sezer, A. ve Tokcan, H. (2003). İş birliğine dayalı öğrenmenin coğrafya dersinde akademik başarı üzerine etkisi. *GÜ Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 227-242.
- Sezgin, E. (2011). *Problem çözme becerisi ölçeğinin geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları Anabilim Dalı, Eğitimde program Geliştirme Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Sönmez, V. (1997). *Sosyal bilgiler öğretimi öğretmen kılavuz kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, A. E. (2006). Eğitimle ilgili temel kavramlar (Ed. Veysel Sönmez). *Eğitim bilimine giriş* içinde (ss. 2-25), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşdelen, A. (2001). Öğretmen adaylarının bazı psiko sosyal değişkenlere göre karar verme stilleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(40), 40-52.
- Taşkesenligil, Y., Şenocak, E ve Sözbilir, M. (Kış 2008) Probleme dayalı öğrenme teorik temelleri. *Milli Eğitim*, 177, 50-63.
- Telman, N. (1999). *Etkin öğrenme yöntemleri*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tetik, A. T. (2013). *Sosyal bilgiler dersinde kullanılan probleme dayalı öğrenme yönteminin öğrencilerin karar verme becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Tiryaki M. G. (1997). *Üniversite öğrencilerinin karar verme davranışlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Tok, E. ve Sevinç, M. (2010). Düşünme becerileri eğitiminin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerine etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 67-82.
- Uden, L. ve Beaumont, C. (2006). *Tecnology and problem-based learning*. Hershey, USA: İnformation Science Publishing.
- Uysal, G. (2010). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde işbirlikli öğrenmenin erişkiye, problem çözme becerilerine, öğrenme stillerine etkisi ve öğrenci görüşleri*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Programı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Van Cleaf, D. W. (1991). *Acnon elementary social studies*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Vlachou, A., Stavroussi, P. ve Didaskalou, E. (2017). Problem-solving training: an intervention program for enhancing interpersonal problem-solving skills in children with intellectual disabilities. *Hellenic Journal of Psychology*, 14, 114-138.
- Vural, B. (2004). *Eğitim öğretimde planlama-ölçme ve stratejiler*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Waugh, C. K. ve Gronlund, N. E. (2013). *Assesment of student achievement* (tenth edition). New Jersey: Pearson.
- Yavuzer, H. (1994). *Çocuk ve suç* (7. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2000). *Okul çağı çocuğu* (4. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk psikolojisi* (28.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2008). *Çocuğunuzun ilk altı yılı* (23.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuz-Topaloğlu, M. ve Balkan-Kıyıcı, F. (2018). Sosyobilimsel Konulara dayalı okul dışı öğrenme ortamlarında yürütülen etkinliklerin öğrencilerin karar verme becerilerine etkisi. *Kastamonu Education Journal*,26(5), 1667-1678.

- Yazlık, D. Ö. ve Erdoğan, A. (2016). İşbirlikli öğrenme ile birlikte kullanılan problem çözme stratejilerinin öğrenci başarısı üzerine etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(3), 1-16.
- Yeşilyaprak, B. (2003). *Eğitimde rehberlik hizmetleri* (6. Baskıdan tıpkı basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım A. (2014). *Okul öncesinde yaratıcı problem çözme etkinliklerinin yaratıcılığa etkisi (5 yaş örneği)*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Yılmaz, A.S. (2011). *Üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı ve karar verme stillerinin benlik saygısı ve utangaçlık açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Rehberlik ve Danışmanlık Bilim Dalı. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden erişilmiştir.
- Yılmaz, H. (1996). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Konya: Öz Eğitim Yayınları.
- Yoon, K.P. ve Hwang, C.L. (1995). *Multiple attribute decision making*. California: Sage Publication.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yurdagül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 1-6. <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~yurdugul/3/indir/PamukkaleBildiri.pdf>.
- Zaid, N. M. ve Harun, J. (2016). Enhancing students' ICT problem solving skills using flipped classroom model. *IEEE 8th International Conference on Engineering Education (ICEED) Engineering Education (ICEED), 2016 IEEE 8th International Conference on.* 187-192.